

Byla C-598/21

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą santrauka pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 98 straipsnio 1 dalį

Gavimo data:

2021 m. rugsėjo 28 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Krajský súd v Prešove (Slovakija)

Nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2021 m. rugsėjo 13 d.

Ieškovai:

SP

CI

Atsakovas:

Všeobecná úverová banka a.s.

DARBINIS VERTINMAS

Pagrindinės bylos dalykas

Vartotojų apsauga – Vėlavimas grąžinti kredito įmokas – Reikalavimas grąžinti kreditą anksčiau nustatyto termino – Proporcingumas kredito sumai – Netikslinis kreditas – Išieškojimas iš įkeisto nekilnojamojo turto savanoriško (privataus) aukciono būdu – Nuosavybės teisės praradimas

Prašymo priimti prejudicinį sprendimą dalykas ir teisinis pagrindas

Prejudiciniai klausimai yra susiję su išieškojimo iš įkeisto nekilnojamojo turto savanoriško aukciono būdu, reikalavimo grąžinti kreditą anksčiau nustatyto termino, pakartotinio naujų kredito sutarčių sudarymo siekiant padengti ankstesnius kreditus ir kredito išlaidas atitiktimi Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijai, Tarybos direktyvai 93/13/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2005/29/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2008/48/EB ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencijai.

Prejudiciniai klausimai

1. Ar Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 47 straipsniui, siejamam su jos 7 ir 38 straipsniais, 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvai 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais (toliau – Direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sutarčių sąlygų), 2005 m. gegužės 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvai 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos vartotojų atžvilgiu vidaus rinkoje ir iš dalies keičiančiai Tarybos direktyvą 84/450/EEB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyvas 97/7/EB, 98/27/EB bei 2002/65/EB ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004 (toliau – Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva 2005/29/EB) ir Europos Sąjungos teisės veiksmingumo principui prieštarauja toks teisinis reguliavimas, kaip *Občiansky zákonník* (Civilinio kodekso) 53 straipsnio 9 dalis ir 565 straipsnis, pagal kuriuos reikalaujant grąžinti kreditą anksčiau nustatyto termino neatsižvelgiama į šio veiksmo proporcingumą, ypač į vartotojo prievolių pažeidimo sunkumą, lyginant su kredito suma ir kredito grąžinimo terminu?

2. Jeigu atsakymas į pirmąjį klausimą būtų neigiamas (neprieštarauja), prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas užduoda šiuos klausimus:

2.a) Ar Chartijos 47 straipsniui, siejamam su jos 7 ir 38 straipsniais, Direktyvai 93/13/EEB dėl nesąžiningų sutarčių sąlygų, Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvai 2005/29/EB ir Europos Sąjungos teisės veiksmingumo principui prieštarauja teismų praktika, pagal kurią iš esmės nestabdomas išieškojimas iš įkeisto nekilnojamojo turto, kuris yra vartotojo ar kitų asmenų būstas, privataus

aukciono būdu ir kartu neatsižvelgiama į vartotojo prievolės pažeidimo sunkumą lyginant su kredito suma ir kredito grąžinimo terminu, net jei egzistuoja kitas kreditoriaus reikalavimų patenkinimo būdas, t. y. skolos išieškojimo teismo tvarka procesas, kuriame pirmenybė įkeisto būsto pardavimui neteikiama?

2.b) Ar Nesąžiningos komercinės veiklos direktyvos 2005/29/EB 3 straipsnio 1 dalis turi būti aiškinama taip, kad vartotojų apsauga nuo nesąžiningos komercinės veiklos sudarant kredito sutartis su vartotojais apima visus kreditoriaus reikalavimų patenkinimo būdus, įskaitant naujos kredito sutarties sudarymą ankstesnėje kredito sutartyje numatytiems įsipareigojimams padengti?

2.c) Ar Nesąžiningos komercinės veiklos direktyva 2005/29/EB turi būti aiškinama taip, kad nesąžininga komercinė veikla laikomas ir kreditoriaus elgesys, kai jis pakartotinai suteikia kreditą vartotojui, kuris negali jo grąžinti, ir taip sukuriama grandinė kreditų, kurių kreditorius faktiškai neišmoka vartotojui, o pasilieka juos ankstesniems kreditams ir bendroms kreditų išlaidoms padengti?

2.d) Ar 2008 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinančios Tarybos direktyvą 87/102/EEB 2 straipsnio 2 dalies a punktas (toliau – Direktyva 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių), atsižvelgiant į šios direktyvos 10 konstatuojamąją dalį, turi būti aiškinamas taip, kad pagal ją nedraudžiama taikyti šios direktyvos net ir tuo atveju, jei kreditas turi visus vartojimo kredito požymius, kai nėra nustatyta kredito paskirtis ir kai kreditorius visą kreditą, išskyrus nedidelę jo dalį, panaudoja ankstesniems vartojimo kreditams padengti, o kaip užtikrinimo priemonė yra nustatytas nekilnojamojo turto įkeitimas?

2.e) Ar 2016 m. balandžio 21 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimas *Radlinger ir Radlingerová* (C-377/14, ECLI:EU:C:2016:283) turi būti aiškinamas taip, kad jis taikomas ir vartojimo kredito sutarčiai, jeigu pagal tokią sutartį dalis suteikto kredito skiriama kreditoriaus išlaidoms padengti?

Nurodomi Sąjungos teisės aktai ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudencija

Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija: 7, 38 ir 47 straipsniai

Tarybos direktyva 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais: preambulės dvylikta–keturiolikta, šešiolikta, dvidešimta, dvidešimt pirma ir dvidešimt ketvirta konstatuojamosios dalys, 1 ir 3 straipsniai, 4 straipsnio 1 dalis, 6 straipsnio 1 dalis, 7 ir 8 straipsniai.

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/48/EB dėl vartojimo kredito sutarčių ir panaikinti Tarybos direktyvą 87/102/EEB: 10 konstatuojamoji dalis, 1 straipsnis, 2 straipsnio 2 dalies a) punktas, 3 straipsnio g, h ir l punktai ir 23 straipsnis.

Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2005/29/EB dėl nesąžiningos įmonių komercinės veiklos: 2 straipsnio c–e ir k punktai, 3, 5, 6, 7, 11 ir 13 straipsniai.

2016 m. balandžio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimas C-377/14, ECLI:EU:C:2016:283; ypač 3 [rezoliucinė dalis].

Nurodomi nacionalinės teisės aktai

Občiansky zákonník (Civilinis kodeksas)

53 straipsnyje reglamentuotos nesąžiningos vartojimo sutarčių sąlygos.

151h straipsnio 6 dalis, 151j straipsnio 1 dalis, 151m straipsnis nustato kai kurias išieškojimo iš įkeisto turto sąlygas.

565 straipsnis reglamentuoja visos skolos grąžinimą dėl įmokos nesumokėjimo.

Zákon č. 129/2010 o spotřebitel'ských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľ'ov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (Vartojimo kreditų ir kitų kreditų bei paskolų vartotojams įstatymas Nr. 129/2010, kuriuo iš dalies keičiami tam tikri įstatymai)

Zákon č. 258/2001 Z.z. o spotřebitel'ských úveroch (privý zákon o spotrebiteľ'ských úveroch) (Vartojimo kredito įstatymas Nr. 258/2001 (Pirmasis vartojimo kredito įstatymas))

4 straipsnio 2 dalis reglamentuoja specialiuosius vartojimo kredito sutarčių reikalavimus.

4 straipsnio 3 dalies paskutiniame sakinyje numatyta bauda už specialiųjų vartojimo kredito sutarčių reikalavimų nenurodymą.

Zákon 527/2002 Z.z. o dobrovoľných dražbách (Savanoriškų aukcionų įstatymas Nr. 527/2002)

6 straipsnio 1 dalies pirmajame sakinyje pateiktas aukciono rengėjo sąvokos apibrėžimas.

Zákon 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (Įstatymas Nr. 160/2015 – Civilinio proceso kodeksas)

325 straipsnio 1 dalis ir 2 dalies d punktas reglamentuoja laikinąsias apsaugos priemones.

Zákon 233/1995 Z.z. Exekučný poriadok (Įstatymas Nr. 233/1995 – Vykdyimo proceso kodeksas)

61g straipsnis reglamentuoja skolininko prašymą grąžinti skolą dalimis, o 63 straipsnis – išieškojimo vykdymo būdus.

Trumpas faktinių aplinkybių aprašymas

- 1 Atsakovą *Všeobecná úverová banka, a.s.* (toliau – VUB bankas) ir bendrovę *Consumer Finance Holding a.s.* (toliau – CFH) anksčiau siejo komerciniai sutartiniai santykiai. CFH teikė kreditų valdymo paslaugas VUB bankui. Tiek VUB bankas, tiek CFH anksčiau ieškovams buvo suteikę vartojimo kreditų. Ieškovai SP ir CI (toliau – ieškovai) dar 2004 m. paėmė vartojimo kreditą. Vėliau buvo paimta daugiau vartojimo kreditų. Ieškovai negalėjo grąžinti kreditų, todėl VUB bankas suteikė jiems naujų kreditų, kurių ieškovams neišmokėjo, nes pasiėmė juos tiesiogiai sau ankstesnėse vartojimo kredito sutartyse numatytiems įsipareigojimams padengti. VUB bankas vienašališkai nustatydavo skolos sumą.
- 2 2004 m. ieškovams buvo suteiktas 18 000 Čekijos kronų (597,49 EUR) vartojimo kreditas, o paskutinį kreditą VUB bankas jiems suteikė pagal 2012 m. vasario 9 d. „Hypo Pôžička“ sutartį; kredito suma buvo 30 221,50 EUR, jos grąžinimo terminas – iki 2032 m. (toliau – ginčo kreditas).
- 3 Beveik visą ginčo kreditą VUB bankas panaudojo ankstesniems vartojimo kreditams, suteiktiems nuo 2004 m., t. y. tiek VUB banko vartojimo kreditams, tiek CFH suteiktiems kreditams, padengti. Dalį ginčo kredito VUB bankas panaudojo CFH naudai „ginčo kredito suteikimo išlaidoms padengti“. Ginčo kredito paskirtis sutartyje nenurodyta. VUB bankas teigia, kad su vartojimo kreditu susijusiose teisės normose numatyta apsauga ginčo kreditui netaikoma.
- 4 Be to, laikotarpiu iki 2012 m. VUB bankas ieškovams suteikdavo kreditus, kurie būdavo panaudojami ankstesnėms skoloms padengti. Pavyzdžiui, 2009 m. lapkričio 23 d. vartojimo kredito sutartimi VUB bankas ieškovams suteikė 25 156,98 EUR kreditą 24 593,60 EUR palūkanoms ir išlaidoms padengti, šis kreditas taip pat minimas ginčo kredito sutartyje. Kyla abejonių dėl palūkanų pagrįstumo, be kita ko, dėl sutarties reikalavimų pažeidimo pagal Įstatymą Nr. 258/2001 (pirmasis vartojimo kredito įstatymas).
- 5 Ginčo kredito, kurį suteikė VUB bankas, esminis požymis yra tai, kad šio kredito grąžinimas yra užtikrintas nekilnojamojo turto – šeimos būsto, kuriame gyvena ieškovai ir kiti asmenys, – įkeitimu. Gavę ginčo kreditą (2012 m. vasario 9 d.) ieškovai nesumokėjo 1 106,50 EUR kredito įmokų. VUB bankas dėl kredito įmokų nemokėjimo pareikalavo grąžinti visą kredito sumą (2013 m. sausio 13 d.). Ginčo kredito sutarties sąlygose buvo numatytas reikalavimas grąžinti kreditą anksčiau nustatyto termino. Ši sąlyga buvo numatyta VI straipsnio 42 ir 42.1 punktuose. Įstatymas numato vienintelį pagrindą reikalauti grąžinti kreditą anksčiau nustatyto termino – **vėlavimą sumokėti kredito įmokas tris mėnesius iš eilės** ir jų nesumokėjimą pagal raginimą sumokėti skolą per papildomai nustatytą penkiolikos dienų laikotarpį. Vėliau, 2013 m. balandžio 12 d., VUB bankas pranešė, kad ketina įvykdyti išieškojimą (pardavimą) savanoriško

aukciono būdu iš ieškovų įkeisto šeimos būsto, kurio vertė mažiausiai **trisdešimt kartų viršija** sumą, dėl kurios bankas pareikalavo grąžinti kreditą anksčiau nustatyto termino ir vėliau pradėjo būsto pardavimo procedūrą.

- 6 Ieškovai *Okresný súd Prešov* (Prešovo rajono teisme, toliau – rajono teismas) pareiškė ieškinį dėl išieškojimo iš įkeisto turto savanoriško aukciono būdu sustabdymo. Ieškovai, be kita ko, teigia, kad sudarydamas kredito sutartis, bankas pažeidė jų teises, kurias užtikrina Europos Sąjungos teisė. Pirmuoju sprendimu rajono teismas ieškinį atmetė. Rajono teismo nuomone, iš esmės nebuvo jokių kliūčių parduoti ieškovų šeimos būstą ne teismo tvarka.
- 7 Pagal ieškovų apeliacinį skundą *Krajský súd v Prešove* (Prešovo apygardos teismas, toliau – apygardos teismas) panaikino sprendimą ir pripažino, kad kliūtis ieškovų šeimos būstui parduoti savanoriško aukciono būdu yra neproporcingumas. Apygardos teismo nuomone, ieškovų šeimos būsto pardavimas yra **neproporcingas**, nes yra kitas būdas išieškoti iš įkeisto turto, t. y. vykdomojoje byloje, kurioje gali būti patenkinti VUB banko reikalavimai, ieškovams neprarandant nuosavybės teisės į šeimos būstą. Apygardos teismas atsižvelgė į vartotojų teises pažeidimą.
- 8 Vėliau, priimdamas antrą sprendimą, rajono teismas dar kartą atmetė ieškinį. Atkreipė dėmesį į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą byloje C-34/13, pagal kurį ne ir nesąžiningos sąlygos neužkerta kelio ieškovų būsto pardavimui vykdam išieškojimą iš įkeisto turto ne teismo tvarka. Rajono teismas suteikė pirmenybę *Najvyšší súd Slovenskej republiky* (Slovakijos Respublikos Aukščiausiojo Teismo) sprendimui kitoje byloje, kurioje tas teismas nepripažino *ex ante* vartotojų apsaugos sustabdant vartotojų būsto pardavimą savanoriško aukciono būdu ne teismo tvarka.
- 9 Ieškovai pateikė apeliacinį skundą, prašydami sustabdyti išieškojimo iš įkeisto turto vykdymą savanoriško aukciono būdu ir, be kita ko, teigdami, kad buvo pažeistos jų vartotojų teisės, o jeigu būtų parduotas jų šeimos būstas, būtų pažeista jų teisė į būstą.

Glaustas prašymo priimti prejudicinį sprendimą pagrindimas

- 10 Vykdam išieškojimą iš įkeisto turto Slovakijos Respublika aiškiai nenumatė nurodymo atsižvelgti į aplinkybes, kurias Europos Sąjungos Teisingumo Teismas sprendimo byloje C-415/11, *Mohamed Aziz*, 73 punkte pripažino esminėmis: „*Konkrečiai kalbant visų pirma apie sąlygą dėl priešlaikinio ilgalaikių sutarčių pasibaigimo per nustatytą laikotarpį skolininkui neįvykdžius įsipareigojimų, pažymėtina, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas visų pirma turi patikrinti, kaip pažymėjo generalinė advokatė savo išvados 77 ir 78 punktuose, ar pardavėjo arba tiekėjo teisė reikalauti grąžinti visą paskolą priklauso nuo to, kad vartotojas neįvykdo pareigos, kuri aptariamuose sutartiniuose santykiuose yra esminė, ar ši teisė numatyta tais atvejais, kai toks neįvykdymas yra pakankamai svarbus, palyginti su paskolos trukme ir suma, ar*

tokia teise nukrypstama nuo šioje srityje taikytinų nuostatų ir ar nacionalinė teisėje numatyta atitinkamų ir veiksmingų priemonių, leidžiančių vartotojui, kuriam taikoma tokia sąlyga, pašalinti minėto reikalavimo grąžinti visą paskolą pasekmes“.

- 11 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad pardavimo savanoriško (privataus) aukciono būdu institutas taip pat yra svarbus bylose dėl vartotojų teisių. Problema yra teisinis savanoriškų aukcionų proporcingumo klausimas, kuris teismų praktikoje nėra išspręstas. Nesilaikant proporcingumo principo, savanoriškas vartotojo turto, įskaitant jo būstą, pardavimas aukciono būdu būtų toleruojamas esant bet kokiam, taip pat ir mažiau rimtam, vartotojo prievolės pažeidimui.
- 12 Neginčytina, kad vartotojų apsauga nėra absoliuti. Vartotojo būstas taip pat gali būti parduotas ne teismo tvarka, nepaisant nesąžiningų sutarties sąlygų (C-34/13).
- 13 Slovakijos Respublikoje galioja du išieškojimo iš įkeisto turto būdai. Pirmasis – įkeitimo objekto pardavimas savanoriško aukciono būdu. Šį aukcioną vykdo privatus asmuo – verslininkas. Kreditorius vienašališkai nustato reikalavimų dydį. Kitas verslininkas – aukciono rengėjas – įprastai taip pat parduoda vartotojo būstą ne teismo tvarka ir objektyviai neįvertinęs reikalavimų dydžio bei vartotojo būsto pardavimo aukciono proporcingumo. Nepaisant to, kad nėra gautas vartotojo sutikimas, įstatyme šis aukcionas apibrėžiamas kaip „savanoriškas“.
- 14 Antrasis leistinas išieškojimo iš įkeisto turto būdas yra išieškojimas teismo tvarka pagal Įstatymą Nr. 233/1995 – Vykdyimo proceso kodeksas. Prieš tai teismas atlieka sutarties sąlygų peržiūrą, po kurios gali leisti grąžinti skolą dalimis, taip pat *ex officio* turi atsižvelgti į vartotojo apsaugą pagal visas iki šiol minėtas direktyvas. Vėliau priimtą teismo sprendimą kreditorius gali pateikti antstoliui, kuris taip pat gali leisti grąžinti skolą dalimis, areštuoti vartotojo kilnojamąjį turtą, pinigines lėšas bankuose ir kitas reikalavimo teises, duoti nurodymą atlikti išskaitas iš vartotojo darbo užmokesčio ir parduoti nekilnojamąjį turtą, kuriame vartotojas turi savo būstą.
- 15 Jau iš pirmo žvilgsnio matyti, kad nurodyti išieškojimo iš įkeisto turto įgyvendinimo būdai labai skiriasi. Abiem atvejais gali būti parduodamas vartotojo būstas, tačiau išieškant teismo tvarka vartotojui gali būti leista sumokėti skolą dalimis, taip pat gali būti leista sumokėti baudas už pavėluotą mokėjimą. Visų pirma ilgalaikių kreditų atveju tai suteikia galimybę nustatyti pradinių kredito įmokų dydį ir tai daryti iki kredito grąžinimo termino pabaigos. Tokiu būdu galima pasiekti, kad kreditoriaus reikalavimai bus patenkinti su vartotoju suderintu terminu ir kad vartotojas išsaugos būstą.
- 16 Savanoriškas aukcionas nesuteikia tokių garantijų. Taip pat savanoriško aukciono nesustabdo teismo procesas dėl nesąžiningų sąlygų. Jei aukcionas įvyksta, vartotojas praranda nuosavybės teisę į būstą ir privalo jį nedelsiant atlaisvinti. *Ex*

post teismo procesas (įvykus aukcionui) dėl aukciono pripažinimo negaliojančiu yra ypač dramatiškas vartotojams, praradusiems nuosavybės teisę.

- 17 Tačiau apsauga nuo neproporcingo kišimosi į vartotojų teises, įskaitant jų būstą, yra ypač svarbi *ex ante* prieš įvykstant aukcionui, o kadangi materialinė teisė nereglamentuoja jokios kitos *ex ante* apsaugos galimybės, gali būti tik pareiškiamas **ieškinys dėl išieškojimo iš įkeisto turto savanoriško aukciono būdu sustabdymo**. Viena vertus, teismo sprendimas, kuriuo nustatomas įpareigojimas, neturi *res judicata* galios, tačiau, kita vertus, kreditoriui suteikiama galimybė antruoju būdu išieškoti iš įkeisto turto aukciono būdu išieškojimo vykdymo procese.
- 18 Kreditoriai remiasi įkeitimo objekto pardavimo savanoriško aukciono būdu greičiu, tačiau kredito sutarties esmė ir tikslas yra ne prekiauti nekilnojamuoju turtu, o suteikti kreditą vartotojams netaikant nesąžiningų sutarties sąlygų ir nesąžiningos komercinės praktikos, siekiant užtikrinti geresnę vartotojų gyvenimo kokybę.
- 19 Slovakijos teisinis reglamentavimas leidžia pareikalauti gražinti kreditą prieš nustatytą terminą **nenustačius, ar vartotojas pažeidė prievolę, kuri yra esminė, ar šis pažeidimas yra pakankamai rimtas, atsižvelgiant į kredito gražinimo terminą ir jo sumą, ar nacionalinėje teisėje numatytos tinkamos ir veiksmingos priemonės, leidžiančios vartotojui išvengti tokio reikalavimo gražinti kreditą prieš nustatytą terminą pasekmių**.
- 20 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad jei įstatyme būtų numatyta, jog pareikalavimui gražinti kreditą anksčiau nustatyto termino reikalingos aplinkybės, kurias Teisingumo Teismas nurodė sprendimo byloje C-415/11, *Aziz*, 73 punkte, kreditorius galėtų taikyti baudas, taip pat kreiptis į teismą ir reikalauti sumokėti nedideles įmokas priverstine tvarka, tačiau tikrai negalėtų inicijuoti ieškovų šeimos būsto pardavimo dėl nedidelio įmokų įsiskolinimo.
- 21 Proporcingesnis reglamentavimas taip pat suteiktų galimybę ginti teises ir *ex officio* kontroliuoti nesąžiningas sutarčių sąlygas ir nesąžiningą komercinę veiklą. Tačiau remiantis minėta jurisprudencija šeimos būsto pardavimas savanoriško aukciono būdu negali būti sustabdytas įpareigojant susilaikyti nuo minėto aukciono rengimo.
- 22 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad ginčo kreditas ir ankstesni vartojimo kreditai buvo naudojami ankstesniems kreditams gražinti. Akivaizdu, kad ieškovams ne kartą buvo suteiktas vartojimo kreditas, nors jie neturėjo pakankamai pajamų.
- 23 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nemato jokio pagrindo į veiklos, kuriai taikoma Direktyva 2005/29, sritį neįtraukti tokių aplinkybių, kaip aptariamasis vartojimo kredito gražinimas. Jis taip pat mano, kad šiai nesąžiningai komercinei veiklai neturi būti taikoma teisminės peržiūros išimtis pagal Direktyvą 2005/29. Priešingu atveju atsirastų loginis prieštaravimas, nes nesąžiningos

veiklos, susijusios su vartojimo kredito komerciniu sandoriu, įvertinimo terminas sueitų prieš faktinį vartojimo kreditų gražinimą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad Direktyvos 2005/29/EB 3 straipsnyje rekomenduojama užtikrinti apsaugą ne tik prieš sudarant komercinį sandorį ir jo sudarymo metu, **bet ir po jo sudarymo**. Jei vartojimo kredito gražinimas nepatenka į laikotarpį „komercinio sandorio sudarymo metu“, jis patenka į laikotarpį „po komercinio sandorio sudarymo“. Minėtas teismas priduria, kad nors galima nesąžininga komercinė veikla neturi tiesioginės įtakos teisinio veiksmo negaliojimui, ji turi įtakos vertinant sutarties sąlygų nesąžiningą pobūdį kaip vieną iš aplinkybių Direktyvos 93/13 4 straipsnio 1 dalies tikslais.

- 24 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, vartojimo kredito esmės negali sudaryti cikliškas kreditų neišmokėjimas vartotojams, nes šiuos kreditus pasilieka kreditorius, kad padengtų savo reikalavimus iš ankstesnių kredito sutarčių. Toks skolinimas, atsižvelgiant į Direktyvos 2008/48/EB tikslą, neturi jokios prasmės.
- 25 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad ginčo kredito sutartyje nenurodytas kredito objektas ir kad joje yra numatyti vartojimo kredito sutarčiai keliami reikalavimai. Vienintelė aplinkybė, dėl kurios ginčo kreditas tariamai nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį, yra nekilnojamą turto įkeitimas.
- 26 Vis dėlto ginčo kreditas nėra hipoteka ar kreditas, skirtas investavimui į nekilnojamąjį turtą ar būstą. Užtikrinimas įkeičiant nekilnojamąjį turtą yra skirtas ankstesniems vartojimo kreditams gražinti.
- 27 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nemato jokių praktinių ekonominių skirtumų tarp ginčo kredito ir ankstesnių vartojimo kreditų. Kadangi ginčo kreditas naudojamas ankstesniems vartojimo kreditams gražinti, ginčo kredito ir ankstesnių vartojimo kreditų, kuriems gražinti buvo susitarta dėl ginčo kredito, sutarčių sudarymo tikslai yra labai glaudžiai susiję.
- 28 Atsakant į paskutinį klausimą, ar 2016 m. balandžio 21 d. Teisingumo Teismo sprendimas C-377/14, *Radlinger ir Radlingerová*, turi būti aiškinamas taip, kad jis taikomas ir vartojimo kredito sutarčiai, kai pagal tokią sutartį dalis suteikto kredito buvo skirta kreditoriaus išlaidoms padengti, tai bus viena iš aplinkybių, lemiančių skolos, dėl kurios buvo pradėtas ieškovų būsto pardavimo procesas, sumą. Ginčo sumas VUB bankas laiko faktiškai išmokėtomis ieškovams ir įtraukė jas į ieškovams faktiškai suteikto ginčo kredito sumą.